

Vědomost

ZPRAVODAJ SLOVÁCKÉHO KRÚŽKU V PRAZE

ČÍSLO 46 • ZÁŘÍ 2012

Zájezd do Polska - 31. 8. – 2. 9. 2012 - slavnostní průvod účastníků festivalu

Z akcí Krůžku

Zájezd do Polska 31. 8. – 2. 9. 2012

Vážení a milí krůžkaři,

přišlo září a s ním začíná čas vinobraní, svěcení vína, hodů a dalších podzimních a následně zimních akcí, které čerpají z dlouhodobých tradic slováckých obyčejů. Samozřejmě také náš Krůžek nezůstává stranou tohoto dění. Když pohlédnete na kalendář našich aktivit, tak tam kromě pravidelných besed u cimbálu najdete naši účast na dožínkách v Polsku, na pražských vinobraní v Troji, ve Strašnicích i na Kampě. Už se těším „Na tú svatú Kateřinu“, kdy bude v Gongu veselo, jak tomu na dolňáckých hodech bývá. Naši mladí si zvolili nový stárkovský pár, tentokrát z Uherskohradištska, který se jistě nenechá zahanbit a bude pokračovat v naší úspěšné hodové tradici. A uběhne pár dní a už se přeneseme do nálady vánoční. S čím nás letos překvapí Mirka Sochorová při vánoční besedě, která bude již tradičně v její režii?

V listopadu se opět setkáme s našimi milými přáteli, krůžkaři z Brna a Bratislavy. Bude to setkání slavnostní, bratislavští krůžkaři budou slavit 90 let své činnosti. Že nám tam všem bude dobře, o tom nepochybuji, vždycky tomu tak bylo a určitě ani letošní setkání nebude výjimkou.

A závěrem trocha nostalgie. V rámci letošního pražského kulturního léta vystupovala ve Valdštejské zahradě cimbálová muzika Stanislava Gabriela a soubor Kalina z Babic u Uherského Hradiště. Byl jsem se na ně společně s několika krůžkaři podívat. Při pohledu na jejich nasazení, radost z tance i písničky zabloudily mé vzpomínky o padesát roků zpátky, kdy na obecné škole v Huštěnovicích a později i na měšťance v Babicích nás naše tehdejší paní učitelka Gabrielová nenásilně vedla k lásce ke slovácké písničce, tanci a kulturní tradici regionu vůbec. Škoda, že už nemůže vidět, jak úspěšně si na tomto poli stále počíná její syn, zpěvák St. Gabriel st. a její vnuci St. Gabriel ml. (primáš a umělecký vedoucí muziky) a Tomáš Gabriel (basista a organizační vedoucí muziky). Jistě by byla velmi potěšena.

Přátelé krůžkaři i ostatní naši příznivci,

vítám Vás všechny po prázdninách a těším se na setkání při našich společných akcích.

Miroslav Říha

Výbor se pravidelně schází jednou za měsíc.

Na výborových schůzích byly projednávány aktuální věci související s činností Krúžku – plány akcí na dané období, náplň měsíčních besed, příprava a organizační zajištění větších akcí (Moravský ples, Výstava vín, Národní krojový ples FOS ČR), hodnocení jednotlivých sloček (muziky, chasa, sbory), příprava a náplň Vědomosti, vystoupení Krúžku na folklorních akcích.

Výbor

Aktuální záležitosti týkající se činnosti Krúžku byly řešeny operativně starostou nebo pověřeným členem výboru.

Výbor byl také seznámen s výsledky inventury krojů a odsouhlasil dokoupení mužských i ženských krojových součástí. Průběžně je doplňována knihovna o nové svazky.

Pravidelně probíhá aktualizace adresáře členů a doplňování údajů v evidenčních listech. V průběhu 1. pololetí 2012 bylo z evidence vyřazeno 28 členů, kteří opakovaně neuhradili členský příspěvek.

V tomto období z našich řad odešli dlouholetí krúžkaři Radek Haken, Zdena Kleinhamplová, Helena Hlaváčová, Vlasta Janečková, Čestmír Hlavinka a Bohumír Esterka.

Celkový počet evidovaných členů Krúžku k 1.9.2012 je 235. Nejstaršími členy Krúžku jsou Blaženka Eglsserová (93), Vojtěch Kumpera (92), Libor Kleinhampl, Dana Zátoková, Vlasta Smolová a Jaroslav Solnička (všichni 90). Věkový průměr všech krúžkařů je 62 roků.

Výbor děkuje všem členům, kteří svou účastí na měsíčních besedách a dalších akcích podpořili činnost Krúžku a všem, kteří dobrovolným příspěvkem přispěli na administrativní výdaje v roce 2012. Poděkování také patří muzikám, chase a sborům a všem ostatním, kteří pomáhali při organizaci větších akcí.

Besedy

Konají se každou druhou středu v měsíci od 19.00 hod. v KD Gong v Praze 9, Vysočanech. Účast na besedách se pohybuje mezi 110–120 návštěvníky. Na větších akcích v Gongu návštěvnost překračuje 150 členů a hostů.

Na besedách střídavě hrály kmenová muzika Krúžku s primášem Martinem Sochořem a CM Žandár s primášem Ondrou Blahou.

Program besed byl připravován na výborových schůzích. Návštěvníci besed byli mj. informováni o jednání výboru a o připravovaných akcích na dané období.

Lednová a únorová beseda byla věnována zejména přípravě Moravského plesu – organizační záležitosti, propagace, prodej vstupenek, ale také plesu Folklorního sdružení ČR, na kterém náš Krúžek též vystupoval.

Na březnové besedě jsme popřáli našim jubilantům Jožkovi Šenkovi (70 roků) a Vlადovi Březíkovi (75 roků). Oslavenci přinesli kromě bohatého pohoštění také dobrou náladu, která se nesla celým večerem.

Na dubnové besedě jsme si připomněli atmosféru Velikonoc. Hostem večera byla Dr. Jiřina Langhammerová z Národopisného muzea v Praze. Její přednáška byla zaměřena na velikonoční zvyky a techniky malování velikonočních vajíček. Marcelka Zlámalová ještě připravila malou výstavku malovaných vajíček z různých regionů jižní Moravy. Techniku malování vajíček živě předvedla malérka Josefka Jordánová.

V květnu na besedě jsme popřáli jubilantům Miloši Běhalovi (80 roků) a Oldřišce Pindové (70 roků).

Červnovou besedou a volným posezením při muzice jsme ukončili 1. pololetí naší letošní činnosti.

HELENA ŠÁLOVÁ

Chasa

Od posledního příspěvku o dění v chase z pera bývalé stárky uplynulo již hodně vody. Hodně se též událo v chase, pojďme se tedy podívat co. V první řadě to byly Kateřinské hody, které již dostaly prostor v samostatném článku v minulém čísle. Jako stárek jsem měl jasno, že moje hody musí být hornácké. Od pamětníků a z publikací se mi podařilo sesbírat střípky o tamějších hodech, zvyku na Hornácku mnohde již zapomenutém, a pokusil se spolu s chasou některé staré hodové obyčeje přenést do Prahy. S odstupem musím opět pochválit mimořádné nasazení a obětavost chasy, která pro společnou věc dokázala udělat maximum a mně a stárce významně pomoci s přípravou, ať již se jednalo o výzdobu či občerstvení. Pomoc to byla o to důležitější, že jsme na rozdíl od většiny nedávných stárků a stárek nemohli počítat s pomocnou rukou široké rodiny či dokonce rodné vesnice.

Na loňském Setkání lidových muzik, které se tentokrát konalo v Městské knihovně, jsme vystoupili pouze se zpěvem mužského a ženského sboru. Vystoupení mělo dobrý ohlas, škoda jen, že nové prostory festivalu neskýtaly tolik prostoru k volné zábavě, jak tomu bylo dříve v sále KD Vltavská.

Závěr roku patřil tradičně vánoční besedě v domovském Gongu se zpěvy dětí, děvčat i mužského sboru a především oblíbenou vánoční hrou, ve které se opět v lehce pozměněném obsazení představily známé tváře z chasy i staří krúžkaři.

Ani jsme si neoddychli a bylo třeba se připravovat na vystoupení na Moravském plese. Kromě obvyklých čtvrtěčních zkoušek jsme se sešli také na soustředění koncem ledna, kde jsme pilně nacvičovali nově postavené pásmo boršických sedlčků.

Mezitím jsme se ještě začátkem února opět zúčastnili Národního krojového plesu FOS ČR, kde jsme spolu s muzikou přispívali k dobré náladě návštěvníků v předzáří.

Vrcholnou akci roku, Moravský ples, jsme opět zvládli se ctí. V rámci předtančení jsme svým vystoupením Krúžek dobře reprezentovali. Ani poté jsme nelenili a pokračovali spolu se stovkami dalších účastníků v zábavě až do časných ranních hodin.

Mezi naše oblíbené jarní akce patří košť vín v KD Barikádníků, na kterém pomáhá skoro celá chasa. Kromě příprav a nalévání vzorků jako vždy zbyla také chvilka času na zpěv a tanec před muzikou k pobavení vlastnímu i návštěvníků.

Chasa vyjádřila přání zúčastnit se nějakého festivalu v zahraničí. Festival by sloužil jako určitý smelovací prvek, studnice společných zážitků a v neposlední řadě by byl velkou motivací pro tvrdou práci, které se bez vidiny uplatnění někdy nedostává. Přímo na Moravském plese jsme dostali nabídku účasti od jedné z organizátorek festivalu v bavorském Regenu. Po vleklých jednáních ze zájezdu nakonec sešlo kvůli celkově nevýhodným podmínkám a z toho plynoucímu malému zájmu ze strany chasy. Svou roli sehrál i fakt, že Soňa v té době přišla s mnohem zajímavější nabídkou polského festivalu v Olešnici u Vratislavi. Nakonec jsme květnový termín, který jsme si již všichni blokovali, využili k víkendovému soustředění v Karlíně, kde jsme se začali připravovat na nejbližší vystoupení.

Na začátku léta nás čekala účast na prvním ročníku Západoslovanských slavností v Kladně, na který jsme pod vedením Soni připravili bohatý program s vystoupením obou sborů, chasy a muziky. Kladno nás přivítalo lehkým deštěm, během průvodu městem se však počasí umoudřilo a zbytek dne nám dopřalo vrchovatě sluníčka. Diváci, i kdyby nějací přišli, by jistě nevydrželi stát v jeho žáru na rozpáleném kladenském náměstí Sítná. Ta hrstka lidí, co tam byla, se krčila stranou u stánků s občerstvením, kde bylo lze nalézt alespoň trochu stínu pod stanovými přístřešky. Absence publika nás trochu mrzela, ale alespoň jsme měli příležitost si na pódiu pěkně procvičit všechna pásma pro polský zájezd.

Poslední z proběhlých akcí chasy, která rozhodně stojí za zmínku, je letní soustředění. Jeho organizace se s chutí ujala Hanka Sklenářová a uspořádala pro nás velmi zajímavý program v hlucké sportovní hale. Po čtyři dny jsme sami pro sebe měli k dispozici malý sál včetně zázemí s kuchyňkou. Na parketu jsme se potili pod vedením Jožky Bobka, jeho milá Renatka se vzorně starala o naše žaludky. Horňáčkou sedláčkou nám připomněl Tomáš Sláma, který s námi v Hluku oslavil své padesátiny a připravil nám poučnou degustaci vín. V pátek, sobotu a neděli k nám zavítali také externí lektoři: paní Polášková s dcerou se zaměřily na zdokonalení dívčího točení ve vířivých tancích, David Pavlíček a Lucie Kapustková nás potrápili s rytmickými a tanečními cvičeními, ukázali něco z dolněmčanské sedlcké a dále nás naučili základy zvedaček. Konečně v neděli nám Kateřina Nováková předvedla jednoduchá, ale užitečná dechová a hlasová cvičení.

Na soustředění jsme zvolili nového stárka chasy, Rostu Mazáče, který představil též novou stárku, svoji Martinu.

Ještě před několika lety bývalo pěknou tradicí, že si tanečníci na nácvičky a společné akce brávali trička s logem Krůžku. Protože se však lidé obměňují, v dnešní chase je již těchto původních triček málo a mají toho již mnoho za sebou. Proto Hanka Sklenářová přišla s nápadem vytvořit trička nová. Ta mají obdobně jako dříve na prsou logo Slováckého krůžku, na záda jsme nově vybrali kresbu od Josefy Jordánové s motivem tančícího šohaja a děvčice v krojích. Vedle chasy jsme trička nabídli též všem krůžkařům, mnozí z Vás je již máte, ti kdo mají ještě zájem, budete mít možnost si je doobjednat na zářijové a říjnové besedě.

Závěrem bych chtěl poznamenat, že mám radost, jak se chasa v poslední době rozrůstá a noví členové se rychle sžívají s kolektivem a stávají se jeho neodmyslitelnou součástí. Těší mě též, že jsme v posledních měsících udělali obrovský kus práce, osvěžili jsme si stará pásma i naučili nová, budeme vystupovat v zahraničí. Chtěl bych poděkovat našim vedoucím, zejména Jožkovi a Soně, za trpělivost, kterou s námi mají, a popřát nám všem hodně úspěchů a hlavně radosti ze společné práce.

RADOVAN BEŤÁK, stárek

Pět roků Mužského sboru Slováckého krúžku v Praze

Vážení krúžkaři!

Uplynul zase rok od mé minulé informace, a tak mi dovoluje podělit se s vámi o pár skutečností a poznámek o našich aktivitách z pohledu organizátora pověřeného výborem. Navážu na svoje dřívější zprávy; to, co platí dál, bude znovu částečně citováno.

Už je to opravdu víc než pět roků od zahájení soustavných aktivit Mužského sboru. Po první zkoušce dne 27. 3. 2007 jsem zformuloval pár cílů, které dnes vypadají zhruba takto:

a) Kultivace zpívání na besedách Krúžku

Lze pozorovat setrvalý stav, s občasným zlepšením, další možnosti určitě existují, je to nekonečný proces. Situace se liší besedu od besedy, jak se to zkrátka sejde. Pozornému posluchači a divákovi neujde, jak se mladí před muzikou čím dál víc prosazují. Naopak, oblíbené zpívání „z lidu“ se nám nějak vytrácí. Určitě je přínosné, že k nám chodí i cizí a často se zapojují do zpěvů i tanců velmi aktivně. To nebývalo. Občas se některý jedinec zachytí drápkem a časem se stane jedním z nás.

b) Nácvik na akce

Jestli jsem to dobře spočítal, od poslední zprávy ve Vědomosti jsme měli dalších 25 zkoušek, čímž se od začátku dostáváme už k číslu 150. Scházíme se pokud možno plánovitě vždy po dva úterky po besedě Krúžku. Před většími akcemi je to častěji, na což si pomalu začínáme zvykat.

Od července 2011 jsme aktivně účinkovali zejména při následujících akcích:

- 25. 8. Krajský festival v Praze
- 31. 8. Pražský Jarmark
- 11. 9. Vinobraní v Troji
- 17. 9. Hornácké vinobraní na Kampě
- 22. 9. Vernisáž výstavy Joži Úprky
- 5. 11. Přehlídka pražských muzik
- 4. 2. Ples FOS
- 18. 2. Moravský ples
- 6. 3. Vernisáž na Senovážném náměstí
- 30. 6. I. Západoslovanský festival v Kladně

Poněkud jiného charakteru jsou naše účasti na pohřbech našich blízkých:

24. 10. 2011 J. Mikulčák

5. 3. 2012 V. Janečková

3. 8. 2012 Č. Hlavinka

Současné nácvičky (prakticky každý týden po celé léto) jsou zejména přípravou na důležitá vystoupení a akce:

- Zájezd do Polska 31. 8. – 2. 9. 2012
- Vinobraní v Troji 16. 9. 2012
- Hornácké vinobraní na Kampě 22. 9. 2012
- Setkání Krúžků 10. 11. 2012
- a taky naše další akce, tj. letošní hody, vánoční beseda ...

K tomu možná nějaké drobnosti v menším obsazení nebo individuálně, někdy s naší muzikou nebo i bez ní. Nikde jsme ostudu neudělali, občas nás i někdo pochválí, nově přibývá nabídek na vystoupení, které ne vždy můžeme přijmout. Zdá se, že se o našem Sboru už ví i mezi přespolňáky.

c) Setkávání s kamarády

To nám jde i nadále docela dobře při zkouškách i akcích. I nějaká drobná akce se mimo plánovaný režim najde, ale to není moc podstatné. Snad jen, že se tu lépe poznáváme mezi sebou, což je pro naše společné výsledky i pro každého z nás urči-

tě přínosné. A z různých akcí a vystoupení máme nové kamarády či alespoň známé v našich rodných regionech.

d) Osobní zdokonalování ve zpěvu

Pracujeme na sobě a je to znát, pokrok je určitě zřetelný. Nejsem sám, kdo má dobrý pocit, jak se nám mnohé písničky dostaly pod kůži a jak nám rostou mladí sólisté, a to nejen pro zpěvy při tancích, ale i pro čistá sóla při zpěvech sboru. Tož Pánbůh zaplať.

Za tím vším stále neochvějně stojí především naše umělecká vedoucí Soňa Plzáková. Vtlouká do nás vytrvale své představy, které my snaživě akceptujeme a snažíme se je naplňovat. Snad jsme jí už párkrát udělali i trochu radosti. Bez ní si to nedovedu představit. Jí budiž sláva a dík na věčné časy.

Složení Sboru se od mé minulé zprávy nezměnilo. Je nás tedy stále registrováno 27, jakýsi pilíř tvoří asi 10-12 z nás, cca 8 členů má účast prabídnou. Nicméně na větší akce se nás vždycky sejde potřebný počet. S nějakým podstatným rozšiřováním sice moc nepočítáme, ale nějaký druhý hlas a nějaký benjamínek by se ještě hodil.

A jak dál? Nestane-li se něco nenadálého, pokračujeme nadále pro radost svou i našich posluchačů. Těm děkujeme za přízeň minulou i budoucí.

JOŽKA ŠENK

Ženský sbor

Ženský sbor Slováckého krúžku v Praze má za sebou pod vedením umělecké vedoucí Soni Plzákové další „perný“ rok, během kterého jsme všechny ukázaly, že chuť zpívat opravdu máme a že písniček není nikdy dost. Od podzimu, kdy jsme poprvé oficiálně vystoupily na Pražském jarmarku, vernisáži J. Uprky a na Setkání muzik v pražské Městské knihovně, jsme měly příležitost předvést se divákům také na Moravském plese na pražském Smíchově a na folklorním festivalu v Kladně. Soňa věnuje obrovské úsilí vyhledávání nových písniček, abychom měly nejen co nabídnout divákům, ale aby nás zpívání hlavně bavilo. A taky že nás baví!

Vždycky, když se před taneční zkouškou chasy sejdeme ve zkušebně u klavíru, cítíme všechny takové zvláštní napětí a společné těšení. Takže se vlastně nic nezměnilo – zpíváme stále s velkou chutí a nasazením. I když – jedna změna přece jen nastala. Členové mužského sboru nás přizvali na svoje úterní zkoušky, a tak zpíváme společně s nimi na Vinohradech. A troufám si říct, že nás všechny to zpívání najednou baví ještě o něco víc!

HANKA SKLENÁŘOVÁ

Hola, hola, hola, už nám nastala koleda

Tak začínali naši nejmenší vánoční besedu. Ačkoliv nejmenší, přesto nejpočetnější skupina, která se zapojila do večerního programu Krůžku – 17 dětí! Tento rok naše řady rozšířili Blahůnkovi – Vašek, Anežka a Eliška, malí Kaprasovi – Kuba s Michálkem a počet Maradů se navýšil o nejmenšího Martínka. Nejen pěvecky, ale i muzikantsky se rozrostla naše sestava. Dětská muzika si připravila koledu Pásli ovce pastýři ve složení: Martin Sochor jr. (prim), Anička Jagošová (cimbál), Anežka Blahůnková

(housesle), Šimon Pavlič (housesle), Vašek Blahůnek (klarinet) a Vojta Strachota (flétna). Všichni společně zpívali a vlnili z plných plic a za svůj výkon sklidili zasloužený potlesk.

Ve vánočním programu se představil mužský sbor se svými sólisty Jožkou Šenkem a Karlem Medkem. Početný ženský sbor si připravil dvě hornácké koledy Na Vánoce, na ty hody a Byla cesta pěkná šlapaná. Vánoční

hra opět potěšila srdéčko nejednoho krůžkaře. V letošním provedení se role anděla výborně zhostil Radovan Beták, roli pastýře si zahrál Mirek Marada a pastýřskou muzikantskou sestavu rozšířil Martin Sochor jr. Jinak naše herecké složení zůstalo nezměněno.

Po vánoční hře následovalo společné zpívání koled s publikem, které ukončilo tento příjemný program. Po něm následovala beseda u cimbálu a oslava narozenin Soni

Plzákové a Jarmilky Vesecké.

Chtěla bych jako každý rok poděkovat všem účinkujícím i rodičům našich nejmenších za čas, který věnovali společným zkouškám i samotnému vystoupení.

MIRKA SOCHOROVÁ

Moravský ples 2012

Letos 18. února se konal již 56. ročník Moravského plesu v Praze. Tuto významnou akci, která je vyvrcholením každo-

ročních aktivit Slováckého krúžku, hostil již tradičně Národní dům na Smíchově.

V úvodu se v hlavním sále sešly mužské sbory ke společnému zpěvu neoficiálních moravských hymen Při strážnické bráně a Moravo, Moravo. Ke sborům své hlasy přidali též návštěvníci v publiku a přispěli tak k neopakovatelné slavnostní zahajovací atmosféře.

Poté starosta Krúžku Miroslav Říha přivítal soubory a návštěvníky plesu

a u příležitosti zápisu Jízdy králů do seznamu nehmotného kulturního dědictví UNESCO osobně poblahopřál panu Antonínu Pavelčíkovi, zakladateli vlčnovské Společnosti jízdy králů, která se stará o udržování tohoto zvyku ve Vlčnově.

Slovácký krúžek v rámci úvodního předtančení repre-

zentoval ženský sbor s písněmi ze Strání a mladá chasa s tanečním pásmem boršické sedlčké za doprovodu muziky Martina Sochora. Krúžek svoje vystoupení nacvičoval v průběhu zimy na svých pravidelných zkouškách a na víkendovém soustředění v karlínském Spektu pod vedením Jožky Bobka a Soni Plzákové.

Po oficiálním programu se již naplno rozproudila volná zábava v celém Národním domě. Milovníkům dechovky patřil Velký sál, cimbálové a hudecké muziky hrály k tanci a poslechu v ostatních sálech a u schodiště. U všech muzik se lidé výborně bavili, návštěvníci nevěděli,

kam jít dříve. Chodby a schodiště připomínaly mraveniště, davy lidí proudily tam a jiní proti nim, odevšad se dlouho do noci ozýval zpěv a hudba.

Pěknou tradicí Moravského plesu se stalo zpívání mužských sborů o půlnoci ve Velkém sále. Na něm se nenechal zahanbit náš mužský sbor s písněmi Hájíčku zelený, To kyjovské pole a Milo je mně milo.

Chtěl bych poděkovat všem organizátorům za přípravu dalšího krásného Moravského plesu a těším se na setkání na příštích ročnících tohoto mimořádného svátku všech Moravanů a jejich příznivců v Praze.

RADOVAN BEŤÁK

Výstava moravských a českých vín aneb jak to bylo letos

Je dvacátého osmého dubna roku dva tisíce dvanáct a je zde již šestnáctý ročník výstavy moravských a českých vín. Co tomu ale předcházelo, udělali jsme vše potřebné? A jak to vůbec dopadne? Přijdou lidé? Bude se jim tu, v Kulturním domě Barikádníků, líbit? To jsou otázky, které se mně honí hlavou. Za sebe a za všechny své pomocníky mohu však zodpovědně říci, že jsme pro zdar výstavy udělali maximum, takže, když se to vezme kolem a kolem, nemáme se čeho bát. Už od půl druhé v předsálí stojí lidé, které úderem 14 hodiny pouštíme do sálu, kde pro ně máme nachystáno 432 vzorků, z toho 261 bílých, 40 rosé a 131 červených vín. Vína nám letos poskytlo 133 vinařů. Jsou to úžasné čísla, zvláště v době, kdy většina lidí šetří či hledí jen na zisk. Proto si velmi vážíme toho, že nám vinaři poskytli tolik vzorků a pomohli nám tím kvalitně připravit výstavu. Po zvládnutí počátečního shonu u vstupu do sálu si dovoluji trochu zavzpomínat na průběh letoš-

ního svozu vín z Moravy. Letos to bylo dobrodružné a nebýt vinaře pana Tichého z Moravského Krumlova, vše by možná dopadlo jinak. Měli jsme totiž vážné problémy s dodávkou, kterou jsme si půjčili od firmy Půjčovna dodávek s.r.o. Byl to hrozný střep, kterému již na dálnici D1 upadl výfuk, takže jsme přes Moravské Bránice a Moravský Krumlov způsobovali pozdvižení nadměrným hlukem a jiskrami zpoza auta. Pan Tichý nám však velmi pohotově pomohl zajistit opravu v autoservisu, takže jsme nabrali jen malé zpoždění a mohli tak dodržet naplánovaný itinerář. V duchu mu opět

děkuji, že nás zachránil. Při svozu mi letos pomáhal Rosta Mazáč. Cestovalo se nám dobře a díky krásné jarně rozkvetlé krajině, a také díky vinařům, kteří s námi prohodili pár slov a někdy nás i pozvali na malou ochutnávku. Nebojte se, vždy popíjel jen jeden z nás – ten, který neřídil! Svoz vín u mne patří vždy k příjemným okamžikům při organizaci výstavy. Hlavně díky tomu, že mám možnost se setkat s mnoho úžasnými lidmi a trochu je i poznat. Myšlenkami opouštím přípravnou fázi výstavy, neboť mne čeká úvodní slovo a přivítání návštěvníků. Ve tři hodiny přichází hrát muzika našeho Krúžku s primášem Martinem Sochořem.

Po celou dobu výstavy hrají jak o život, lidé poslouchají, zpívají a tancují. Atmosféra je úžasná, i když v těch 30 stupňových vedrech je v sále poněkud horko. Bohužel horko bylo i vínům, nejenom nám všem. Snažíme se druhé lahve bílých vín držet v místním sklepě, bohužel ty lahve, které byly na stolech od začátku, teplejší. Vína doplňujeme ze sklepa postupně, abychom zajistili jejich optimální teplotu, což je souboj, ve kterém kvůli horku nemáme moc šancí uspět. Příští rok se musíme holt i na tuto stránku lépe připravit. Poklidný průběh výstavy ukončuji úderem 19 hodiny. Zbývá jen prostory uklidit a předat. Den je za námi a můžeme si oddechnout.

S odstupem času, když se zamýšlím nad průběhem výstavy, musím přiznat, že bez pomoci dalších krúžkařů bych organizaci nezvládl. Nebudu je zde však jmenovat. Jeli-kož se jedná již o zaběhnutý tým, většina věcí se podařila a lidé odcházeli z výstavy vín spokojeni. A to je podstatné! Takže na závěr musím všem vinařům a krúžkařům, kteří se na organizaci výstavy podíleli, poděkovat a věřím, že i příští rok se sejdeme, popovídáme si a budeme moci překoštovat nějaké to vínko v rámci sedmnáctého ročníku Výstavy moravských a českých vín.

HONZA ROHÁČ

Fakta z úspěšného koštu vín 2012

Tradiční již 16. Výstava moravských a českých vín s koštem se konala 28. dubna 2012 v Kulturním domě barikádníků v Praze Strašnicích.

Bylo vystaveno celkem **432 vzorků**, z toho **261 bílých**, **131 červených**, **40 rosé** a **3 vzorky medoviny**. Největší zastoupení měla odrůda Ryzlink vlašský (49), dále Veltlínské zelené (29), Ryzlink rýnský (24) a Chardonay (24). Z červených Zweigltrebe (17) a Frankovka (17).

Vína letos poskytlo 130 vinařů a firem z téměř všech vinařských regionů ČR. Bohužel, vzhledem k loňské neúrodě, nemohli dodat své vzorky někteří vinaři z českých vinařských obcí (Velké Žernošky, Mělník, Karlštejn ...).

Nejvíce vinařů dodalo vzorky z Němčiček, Ratiškovice, Prahy, Bzence, Moravské Nové Vsi, Milotic a Znojma.

Letos byly opět uděleny Ceny Slováckeho krúžku, tentokrát za nejlepší vzorky odrůdy Ryzlink vlašský. Laická komise členů Krúžku hodnotila předložené vzorky 22. dubna ve dvou kategoriích:

Suchá vína (26 vzorků):

1. cena **Moravino Valtice** (roč. 2009)
2. cena **Vinařství Plešinger**, Rohatec (roč. 2009)
3. cena **Hes Vladimír**, Týnec (roč. 2011)

Vína s vyšším obsahem zbytkového cukru (23 vzorků):

1. cena **Vinařství rodu Pazderků**, Mikulov (2009)
2. cena **Vinařství Popela**, Perná (2011)
3. cena **Vinařství Vladimír Tetur**, Velké Bílovice (2011)

Organizační výbor vedl úspěšně a obětavě Honza Roháč, který také zajišťoval dodávky a sběr většiny vzorků z moravských regionů. České vinaře kontaktoval a svázal vzorky Toník Houska.

Popisování, rozdělování vzorků podle odrůd, práce hodnotící komise se odehrávalo u Vogničů v Nových Ouholicích. Podklady pak zpracovala do počítače Anička Vogničová.

Katalog pro grafické Studio Karla Chovance připravil Honza Roháč, který velel s přehledem celé organizaci koštu.

Samotné přípravy sálu v Barči a organizaci Výstavy se zhostila výborně chasa pod vedením Petra Smetany spolu s osvědčenými vinařskými odborníky a členkami Krúžku pod vedením Heleny Šalové. Osvědčil se také moderátor Jožka Šenk.

Návštěvníků, vzhledem k prodlouženému víkend, bylo méně, ale nálada výborná i díky muzice pod vedením Martina Sochora, sboru a tanečníkům.

DUŠAN MACHÁČEK

Američtí Sokolové slavili s Krúžkem

Ačkoliv Pražané vyráželi v plném
parnu vstříc krásnému prodlouženému

konalo ve společenském sále ÚAMK
v Opletalově ulici. Muzika Krúžku,

víkendu, uspořádal Slováký krúžek dne
4. 7. vystoupení pro americké Sokoly
při oslavách Dne nezávislosti, které se

konalo ve společenském sále ÚAMK
v Opletalově ulici. Muzika Krúžku,
sóloví zpěváci, část mužské-
ho sboru a dva taneční páry
sklidili za své krátké, ale
působivé vystoupení velké
ovace. I po vystoupení řada
z nás zůstala ještě s rodi-
lími Čechoslováky a jejich
potomky, kteří mluvili velmi
dobrou češtinou. Organizá-
toři tohoto narychlo usku-
tečněného setkání poslali
následně Krúžku děkovný
dopis (viz dále) jménem
amerických Sokolů za velice

krásné a příjemné vystoupení.

MIRKA SOCHOROVÁ

Vážený pane Řího,

*dovolte mi, abych Vám poděkovala za krásné vystoupení Slovákého krúžku
při oslavách amerického Dne nezávislosti. Vystoupení se hostům velice líbilo
a dostávali jsme jen pochvalné reakce. Věřím, že si díky Vaším členům američtí
sokolové s sebou vezli zpět za velkou louží vřelost a slunce Moravského
Slovácka.*

Ještě jednou děkuji.

S přátelským pozdravem

*JUDr. Magdaléna Vošalíková
Czech P.R., s.r.o.*

Jistě není na škodu znovu připomenout vzpomínku bývalého dlouholetého člena Krúžku, primáše, zpěváka, tanečníka a nositele tradic v tom nejlepší slova smyslu,
Ing. KLIMENTA NAVRÁTILA.

red

Vzpomínání o skočné v Kyjově

V Praze dne 30. srpna 2004

MOTTO:

Když slunko zapadne, hned není tma – ale nenávratně se stmívá ...

*Kliment Navrátil (vpravo)
s přítelem I. Šálou v roce 2005*

Stejně tak nenávratně zahaluje soumrak každou zemi, jejíž děti s pohrdáním opouštějí duchovní kořeny a zapomínají na dědictví a tradice rodného domova.

K sepsání mého vzpomínání na obnovu skočné v Kyjově mne vyzval na Krúžku letos v květnu Janíček Hlaváč slovy: „Blíží se ti osmdesátka a jsi jeden z mála pamětníků, možná vůbec jediný, kdo

ke konci války pamatuje manžele Úlehovy, kteří v Kyjově tehdy žili a chodili do krúžku v Kyjově a tam to „se skočnou začalo.“

Poprvé jsem viděl tancovat skočnou a cifrovat – i když jsem to nevěděl vůbec ocenit a ani jsem tomu nerozuměl, na svatbě mé tetičky, mladší sestry mé maminky, v r. 1931 v Bukovanech, když mi bylo šest let. Byla to svatba selská, v krojích, a pamatuji si, jak dědeček při večerní zábavě na sokolovni v Bukovanech si před muzikou s malých, přenosným cimbálem, houslemi a basou, primášoval Vincenc Svoboda, kolik bylo muzikantů nevím, něco zazpíval a pak i zacifroval a potom si znovu něco zazpíval, ale muzika mu tu předzpívanou píseň nedovedla zahrát. A dědeček (my jsme říkali stařeček) na to reagoval primášovi velmi trefně: „Vinčku, v tech huslách to je, ale v tobě to není“. A pak se dál zpí-

vály a hrály i tancovaly skočné, na které si nevzpomínám, ale potvrdila mi to maminka, když jsem byl v studentských letech.

Roky plynuly a teprve v r. 1942 jsem začal chodit do muziky Slováckého krúžku v Kyjově, který navštěvoval též profesor Ůlehla s paní Marynou, kteří v letech 1942 až 1945 žili v Kyjově. Paní Maryna, za svobodna Hradilová z Kyjova, dcera řídícího učitele, který působil v nedalekých Moravanech u Kyjova, ale na odpočinku žili v Kyjově. A tady nám manželé Ůlehlovi ukázali, jak se tancovala či tančuje skočná.

Doma, díky otci, jsem byl vedený k lásce k tradici a zachování všeho „starého“ v naší lidové kultuře. Uvědomil jsem si to řádně až ve studentských letech, od r. 1942, kdy jsem se poprvé seznámil se sbírkami písní Fr. Bartoše a Fr. Sušila. Otec mi byl vůbec ušlechtilých příkladem, protože viděl v kroji, dialektu a lidové písni vznešenost a projev „šlechtictví našeho selství“. Měl jsem dojem, že cítí s bolestí blížíící se konec lidové tradice v nejširším slova smyslu, jak to v předmluvě ke sbírce Nové národní písně moravské v r. 1882 napsal Fr. Bartoš. On k tomu přidával a dnes mu dávám plně za pravdu, že k tomu hodně přispívala škola, protože zesměšňovala žáky, kteří chodili v kroji, zejména děvčata. Víím to z vlastní zkušenosti, že tomu u některých učitelů tak bylo.

Pak jsem se se skočnou „seznámil“ v období 1945–1949, v době studií v Brně, v Ůlehlově souboru a ve Slováckém

krúžku v Brně, kde ji ukazovali manželé Budíkovi jak se tančuje. Dodnes žijící, již 90letý můj přítel Oldřich Krejčí ze Svatobořic, mi v červenci tohoto roku potvrdil, že paní Maryna Hradilová v letech 1942 až 1945 rovněž v brněnském Slováckém krúžku „předváděla“, jak se tancovala skočná.

Mne v této době trápila otázka, jak je možné, že jsem nikdy předtím neviděl a ani neslyšel zpívat a tancovat skočnou. Proč tomu tak bylo a čím to bylo způsobeno? Nevěděl jsem. Dnes vidím příčinu „v poměštění způsobu života“ vůbec a také, že tu byla po první světové válce jakási pauza, vyvolaná jednak euforií osvobození po roce 1918 a dále skutečnost, že všechno „staré“ bylo odsuzováno jako nepokrokové, zvláště ve škole. Oba moji rodiče mi tvrdili, že ve třicátých a čtyřicátých letech minulého století se u muziky na Kyjovsku vůbec málo zpívalo a cifrovalo, cimbálových muzik nebo štrajchů nebylo, ale nastupovaly dechové muziky. Připojímeli k tomu těžká léta hospodářské krize v tomto období, která krutě dolehla zvláště na naše zemědělství a zemědělský stav, který byl hlavním nositelem tradice, máme, aspoň se tak domnívám, určité možné vysvětlení k pochopení této situace.

Že tomu tak bylo i v Kyjově, dokládá Dr. Ladislav Rutte ve své práci z r. 1945, „Moravské Slovácko – zdroj vody živé“, kde píše o jednotlivých slováckých krúžcích. O Kyjově cituji: „Ze slováckých měst se proslavil v oboru národopisu nejvýznamněji Kyjov. Poměry tu byly kdysi velmi neutěšené. Ještě kolem r. 1900 i později byl tu název „Slovák“ příhanou, která se ještě stupňovala ve výrazu „Slovenka“. Přehradu mezi městem a venkovem tu byly zdánlivě nepřekročitelné. Šlo o průkopnictví odvážného rázu, budil-li zde český učitel Bohumír Barák, rodák tišnovský, nar. v r. 1888. žák mistra L. Janáčka, lásku k povýšenecky přehlížené lidové písni. Slováckou píseň pěstoval ve škole i mezi tehdejší vysokoškolskou mládeží, zatímco okolní lid zvolna opouštěl staré, pěkné formy a tradice svého života, nemaje nikde příkladu a povzbuzení.“ Potud citát. Na doplnění a objasnění k tomu dodávám, že za mých studentských let, tj. až do roku 1950, se neříkalo „jdu v kroji“, ale jdu za Slováka nebo za Slovenku.

Přirozeně, že v této době jsem též hledal v různých písňových sbírkách, taky v nejrůznějších pramenech, najdu-li někde něco o skočné. Autoři písňových sbírek, jako Sušil, Bartoš, Janáček, Černík, Poláček mají zapsané melodie v textu, ale jak se skočná tancovala a hrála, nikde jsem nenašel. Pouze stručně napsáno, že skočná je párový tanec na Kyjovsku. Až když v r. 1949 vyšla Živá píseň od Vladimíra Úlehly, v kapitole „Nositelé písni“ na str. 813, je zajímavá charakteristika skočné, kterou podává

prof. Úlehla, když popisuje Annu Rolencovou – Horákovou z Boršova u Kyjova. Cituji: „Sestra gymnazijního spolužáka učitele Horáka z Boršova u Kyjova Anna Rolencová si také uchovala zpěvný odkaz let za svobodna a v něm vzpomínku na několik skočných, tance, o kterém jedni tvrdili, že ho nebylo, druzí zas, že nikdo neví, jak se tancoval, až jej moje choť sesbíranými třísečkami vyjasnila a znovu oživila. Mezi těmi skočnými jsou překrásné varianty písni obecně rozšířených, jako třeba balada o laštovičce a krahulíčkoví, ale jsou tu též písně endemické.“ Potud větší část citátu.

Bohužel, i v tomto období – 1945 až 1950 – jsem se nesetkal s prací paní Maryny Úlehlové-Hradilové o skočné, mám na mysli písemné zpracování. Letos v červenci jsem navštívil knihovnu Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici, ale jméno paní Maryny v registru autorů, bohužel, chybí.

Tak, jak jsme v daném čase v životě zráli, uvědomoval jsem si, že v životě je hodně takových, řekl bych přímo posvátných věcí, které se bojíme vyslovovat „nahlas“, ale spíše o nich tiše rozjímáme ve skrytu svých srdcí. Patří mezi ně pojmy jako Bůh, víra, vlast, národ, pokora a tradice, které rostou úměrně s neustále se prohlubujícím lidským poznáním. Jak zasadíme náš život do rámce času, ocitáme se v minulosti, kterou jsme zdědili a naší povinností je tuto minulost znát, ale svázání jsme s přítomností a budoucností. A v tomto směru je tradice zářící lucernou – orientačním světlem – na naší cestě do budoucnosti. Z předcházejících

slov vyplývá, proč a jak rostl či vyrůstal a sílil můj přístup k tradici. Skutečná tradice není jen svědectvím minulosti, ale je živou silou, která podněcuje a naplňuje přítomnost. Tím, že navazujeme na tradici, zaručujeme nepřetržitost kultury a tvoření.

Proto mne pořád zaměstnávala otázka, proč jsem se v tomto období, mám tím na mysli roky 1945 až 1950, s živou skočnou nesetkal, že jsme se s ní seznámili, resp. byli seznámeni, jak se zpívá či zpívala, tancuje či tancovala, až od manželů Úlehlových. Ještě nejasnější to bylo s tím, jak se hrávala. Už nám to neměl kdo zahrát.

Žijících muzikantů – pamětníků, nebylo. Vzpomínám si, že jsme se jako první skočné naučili zpívat, hrát i tancovat, tehdy 3 skočné, byly to „Hory, hory, horyčky, Dycky sem si vybírala, ej mezi malinama a Súdijá synečka v Kyjově na právě“. Zpívali jsme je ve volném rytmu, ale přehrávali ve dvojtvrtečním taktu v rytmu. Zásobu písní ke skočným jsme neměli, ve zpěvnících, zejména v „Poláčkovi“, či v „Sušilovi“ jich bylo málo a o sbírce Fr. Kyselkové jsme nevěděli, tak jsme je „začali hledat“. A nacházeli jsme je, sice zřídka, ale objevovali jsme je. Byla to moje babička, nar. 1853, od ní je současná „V pondělí doma nebudu, pak Přes ty Proseče“. Dnes mne mrzí, že s ní v r. 1946, kdy zemřela, zahynulo hodně písní, které jsem tehdy už zapsat uměl, ale nezapsal. Píseň „Lůčka zelená, nepokosená“, je taky od ní. Z Nětčic to byli pamětníci Josef Navrátil (Koštílek), Jan Čech, tetička Andělína Musilová, moji

rodiče, z Boršova Jan Hnilica a z Bukovan, mé rodné obce, Josef Konečný, otec mé matky.

U všech zde jmenovaných pamětníků mne překvapil přednes písní. Většinou zpívali ve volném tempu skočné, a tak je muzika prý doprovázela, ale do tance, v rytmu „se to hrálo až potom“. Ale jaký to byl rytmus, jak byl akcentovaný, to nám nedovedli sdělit, říct.

V r. 1946 jsme byli s Dr. Antošem Frolkou u nás doma v Nětčicích a sondovali jsme, jak se skočná hrávala. Informátorem byl můj otec, nar. 1896, jeho bratr býval v Bukovanech primášem, ale padl v r. 1916 ve válce. Tady jsme „krůček“ postoupili. Otec nám potvrdil, že některé skočné se předzpěvovaly jako „táhlice“, tedy ve volném rytmu, některé v rytmu. Nedovedl nám vysvětlit, proč tomu tak bylo, ale hlavně, řekl nám o dohrávce ke skočným, o které jsme do té doby nevěděli a pak jsme ji začali hrát. Taky jsme navštívili v sousedních Svatobořicích žijící muzikanty Jana a Josefa Bimku a dověděli jsme se pouze to, že o skočnou se ve válce hodně zajímal Vraťa Hladký, ale ten žije a působí teď ve Zlíně.

Jak jsme se postupně seznamovali s novými skočnými, společně s Jurou Petřů jsme je nacvičovali u něj v bytě v Brně. Jura primášoval „pulíroval ciférky“ a já jsem hrál houslové kontry. Snažili jsme se hrát skočné tak, jak nám to zpěváci – pamětníci popsali. A každou sobotu, když jsme se vrátili domů, jsme je přenašeli do naší muziky. A zde musím vysvětlit, myslím, že zásadní věc. Naše

muzika, já jsem tehdy vedl nácvik zpěvů i tance, začala skočné zpívat i hrát všechny v rytmu. Přiznám se, že dnes mne to i mrzí, protože si nejsem jistý – a takovým etnomuzikologem se necítím – bylo-li to nebo je-li to správné. Nám se to pro zpívání zdálo jednodušší a lehčí. A podle naší muziky, jak jsme skočnou hráli my, začaly skočnou hrát ostatní muziky. Je nutné vidět, že v tomto období byly cimbálové muziky jenom v Uherském Hradišti, ve Strážnici, na Hornácku Kubíci a v Kyjově. O Podluží a hanáckém Slovácku vím pouze to, že se zde muziky cimbálové začaly tvořit.

Protože v tomto období neexistoval v literatuře popis tance skočné, přirozeně, že když jsme hledali písně, jsme též sondovali a zjišťovali, jak se skočná tancovala, porovnávali jsme provedení tance s tím naším. Přesvědčili jsme se, že základní, poskočný krok na vnitřní noze, držení v pasu bylo shodné u jednotlivých tanečníků. Čím byli tanečníci starší a lepšími tanečníky, tím méně pokrčovali vnitřní nohu při poskočném kroku, jejich pohyb byl elegantnější, „nebyl tak trhaný“. U některých tanečníků byl došlap na celé chodidlo, u jiných jenom na špičku a pak došlap – doklep na chodidlo, ale to jsme považovali za projev individuality. Přirozeně, že jsme to též pak používali.

Porovná-li chronologii „literatury o skočné“, je možné říci, že první zmínka je v „Živé písni“ od Vl. Úlehly z r. 1949. Dalším z autorů je M. Bimková: Tance z Kyjovska, Brno 1975, Obřadní tance a taneční hry z Kyjovska, Brno 1979,

Z hudební minulosti Milotic, Brno 1991, Tance z Kyjovska, Strážnice 1962, uveden je ještě spoluautor J. Seehák.

Rozhodujícím autorem tanců na Slovácku je etnografka Zdenka Jelínková, její práce je velmi početná a sahá od let 1954 až do r. 1996. Současný popis skočné je uveden ve sborníku „Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska“, díl VII. část 2, „Slovácko – Dolňácko“ v části H – Kyjovsko. Obsahuje podrobný popis tanců ke stejnojmenné videokazetě. Vydal ji Ústav lidové kultury ve Strážnici v r. 1996. Zpracovala Zdenka Jelínková. Z tohoto přehledu vyplývá, že první písemné doklady o skočné pocházejí ze šedesátých a sedmdesátých let. Naše generace se učila skočnou v padesátých letech od pamětníků.

Závěrem chci odpovědět na otázku „Co bude dál“?

To, co jsme dělali s láskou pro obnovu tradice, aniž bychom správnému pochopení tohoto slova rozuměli, ukazuje, že současnost nasvědčuje tomu, že s růstem vzdělanosti sílí touha po kultuře, která vyrůstá z kulturní podstaty národa a dokáže spojit tradici se současností. Jsem si vědomý proměn, kterými prošel náš národ a naše země v minulém století až po dnešek, zejména na úseku spole-

čenském, sociálním a kulturním. Zajímavě na tuto otázku reaguje prof. Úlehla v knize Živá píseň na str. 337, cituji: „Mé zkušenosti ve mně posílily víru, že píseň je životná a životaschopná, že se může dál vinout rejem zaměňovaných textů a nápěvů, že dál může podle sebe bujet nejstarší, starší a novější, jestli se jí jen pomůže, aby překonala výkyv dnešní. Když ano, věřím, že se život lidu vykloní zase zpět, že se zase přimkne úže ke kmenové základně, byť i vývojově proměněné. A pak se píseň, rovněž vývojově proměněná, vrátí zase na oněmělá ústa.“

Skutečnost, že se nám v Kyjově a na Kyjovsku podařilo oživit a vzkřísit písně, tance a kroje, ukazují též na uvě-

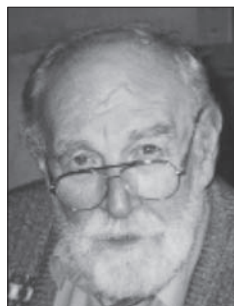
domění si tohoto kulturního dědictví, ve kterém chceme být nositelé tradice, moderního vlastenectví jako symbolu čistoty a síly lidské lásky a národopisných souborů, jejich zanícení pro věc a obětavá práce jsou důkazem správnosti této cesty. Kdykoliv přijedu domů, do Kyjova, i když vidím, že lidé zde krojem tak nekvetou, ale vždy několikrát do roka krojem rozkvetou, dialektem tak nezáří, ale písni a tancem, verbuňkem jsou tak nadšení a silní, troufám si říci, jako nikdy předtím.

Jsem rád, že jsem mohl stát a přispět svým podílem k této obnově. Ať se nám všem dále daří!

KLIMENT NAVRÁTIL

• NAPSALI NÁM •

Jak je hluboká kultura Slovácka přitažlivá

*Bohdan Obrovský
75 letý*

Chci to ukázat na příkladu akademického malíře Bohdana Obrovského, pozdějšího přítele mého otce, bývalého předsedy Krúžku, Ing. Jana Machálka. Byl svého času dlouhá léta členem a tanečníkem a zpěvákem Krúžku. Bohdan Obrovský, ač nebyl ze Slovácka, k jeho kultuře tak přilnul, že jí zůstal věrný až do smrti. Narodil

se v Praze a jeho matkou byla Bulharka Pravoslava Stefanová a otcem Jakub Obrovský († 1949), akademický malíř a sochař narozený v Bystrci u Brna, profesor a od roku 1935 rektor Akademie výtvarného umění. Jakub Obrovský měl obě své děti, syna Bohdana a dceru Janu, s Pravoslavou mimo své manželství.

Vše začalo v roce 1943. Byl jsem studentem gymnasia na Žižkově a Pravoslava Stefanová tam byla profesorkou matematiky a kreslení. A poprosila nás před prázdninami, učila nás kreslení, jestli bychom neřekli rodičům, zda by pro ni s dvěma dětmi nemohli nabídnout letní měsíční pobyt na vesnici. Na venko-

Můj portrét od 17 letého B.O. z r. 1943

vě za války bylo totiž možné jakž takž sehnat přijatelnou obživu pro děti. Můj otec, rodák z Lipova na Slovácku, to zařídil u své kamarádky Maňákové tam v Lipově, a tak se na Slovácku Bohdan ve svých sedmnácti letech ocitl. Jeho povaha vtipného a vzdělaného mladíka spolu s jeho malířským uměním mu tam rychle získala mnoho kamarádů i obdivovatelů. Vynikal ve všem, co jeho chlapecké vrstevníky zajímalo, malování, rybaření, myslivost, práce s koňmi, zpěv, historické ruční zbraně (to bylo jeho koníčkem), znalosti historie a podobně. Tam pod návratím namaloval také můj portrét, mně bylo tehdy jedenáct let.

Svatba Bohdana s Anežkou

Jeho mladý život byl ale záhy narušen. Zanedlouho ho zatklo gestapo, když s kamarády za Prahou stříleli z historických pistolí. Nelegální držení zbraní se za protektorátu trestalo smrtí. Naštěstí se dostal před německý soud, který přihlédl k jeho neplnoletosti a odsoudil ho jen k mnohaletému vězení, které přežil do konce války v káznici v Bernau u Salzburgu. Tam pracovali v rašeliništích a aby se udrželi, jedli za syrova v nich nalezené slepýše a podobné „pochoutky“, jinak byli živeni jen vařeným tuřinem.

Bohdan vystudoval Akademii výtvarného umění a celý život odmítal dělat něco jiného než malovat, což ho trvale udržovalo v bídném ekonomickém postavení, neboť díky jeho otci, tak zvaně buržoasnímu umělci, ale i proto, že nemaloval prorežimní obrazy továren, dělníků, pionýrů a podobně, neměl nikdy dostatek zakázek. Soukromníci v té době vůbec neoplývali penězi a státní a veřejné organizace od něj nic nekupovaly. Slovácko ho ale tak oslovilo, že tam stále od konce

války zajížděl a vzal si za ženu Anežku Sedláčkovou z Velké nad Veličkou, s níž měl pak tři děti. A jak jsme stárnuli, stal se přítelem jak mým, tak mého otce. Od otce jej dělilo devatenáct a ode mne sedm let. Rádi s otcem zpívali s velkým nasazením slovácké písně,

Dívka ráno od B.O.

keré se Bohdan rychle naučil, táta byl vždy výtečným zpěvákem.

A začal navštěvovat pravidelně Slovác-ký krúžek, pořídil si velický kroj a začlenil se hned mezi zpěváky a tanečníky se svojí ženou, skamarádil se s primášem Jurou Hudečkem a dalšími a naučil se výborně všechny slovácké písně a tance. Jeho výkon při sedlácké byl vždycky podívanou. Díky Slováckému krúžku splynul cele s kulturou Slovácka, a tak to zůstalo. Nikdo by nevěřil, že není pravým rodilým moravským Slovákem. Aby jeho rodině ekonomicky pomohli, zařídili tehdy nějak staří bývalí přátelé jeho zesnulého otce, aby dělal správce zámku v Nelahozevsi, který původně patřil rodu Lobkoviců. Tam strávil mnoho let ve skromných podmínkách (malý plat, ale činže zdarma) a přispěl významně k jeho depositáři (mimo jiné tam objevil obraz španělské infantky od slavného malíře Velasquese). A mnoho obrazů Bohdana vystavovaných na četných výstavách,

bylo věnováno životu na Slovácku (sekáči na lukách za svítání, strojení nevěsty, obrazy krojovaných osob atd.).

Jeho kamarády se stali také bratři muzikolog a národopisný odborník a zpěvák Dušan Holý a známý zpěvák a veterinární doktor Luboš Holý z Hrubé Vrbky a další znalci slovácké kultury. Zajížděl i k cikánskému známému primáši hornácké muziky Jožkovi Kubíkovi do Hrubé Vrbky, u něhož trávili dlouhé večery s písněmi a muzikou. Namaloval i portrét Jožky Kubíka, ke kterému švagrová Kubíka, když byl dohotoven, poznamenala: „Jožko, ty si tak pěkný, jak bys tím papírem hlavu prostrčil!“

Portrét Jožky Kubíka řečeného Jožena od B.O.

Když Bohdan skonal, bohužel brzy, ve svých 76 letech, rozloučila se s ním ve velké síni v krematoriu ve Strašnicích, kde se shromáždila spousta přátel, i muzika Slováckého krúžku a její muzikanti mu tam 1. února 2002 naposledy zahráli a zazpívali.

JAN MACHÁLEK

Na „Hornáckoch pred Hornáckýma“

V pražském Musaionu pokračoval dne 9. 6. 2012 seriál pro folklorní zvědavce, kteří se chtějí dozvědět něco víc o jednotlivých oblastech Moravského Slovácka. Autorem seriálu je náš kamarád a příznivec Krúžku Mgr. Adam Votruba.

Tentokrát to bylo o Hornácku, které prezentovala CM Martina Hrbáče a soubor Velička. Celá ukázka byla rozdělena do čtyř částí:

1. Přednáška paní Mgr. Potykové o Hornácku zvykovém (hody, svatba), pak tanečním (ukázka z Hornáckých slavností 1957, kde mě taneční výkon pana D. Holého v odzemu a paní prof. Jelínkové s dr. Klusákem svojí neuvěřitelnou precizností zvedl ze židle).
2. Ve druhé části pak členka souboru a zároveň moderátorka pořadu ukázala základní kroky a držení při sedlácké s tím, aby si to přítomné páry zkusily. Zaskočil mě její nekompromisní názor pro jediné možné držení tanečnice, když předešlá filmová ukázka zachycovala i jiné možnosti držení...
3. Ve třetí části pak soubor Velička kromě sedlácké představil i jakýsi tanec zvaný „bošácký“. Překvapil mě natolik, že jsem pak doma pátral v publikacích „Hornácko“ a „Tance na Hornácku“, co že to vlastně je. Nenašel jsem nic. Tance střídal dívčí sbor, který jednohlasně zpíval písně z Velké a jejího okolí. Omlazená CM M. Hrbáče hrála hladivě a vzpomínkově, až se mi zachtělo na „Hůrku“ od rána do rána.
4. Čtvrtá část pak byla degustační, neboť „Spolek přátel hornácké slivovice“ přinesl vzorky slivovic z různých druhů ovoce, a také likéry. Při degustaci jsem si pomyslel: „tož tohoto víc a nás méně“.

Závěr pak byl cimbálový – zpívalo se, tancovalo a pilo. Naši mládenci měli navrch, začínali každou písničku i tanec. Mladí muzikanti CM M. Hrbáče i majster sám svým muzicírováním jakoby přítomné vyzývali: „Dojděte k nám, do Velkej, sa oprít“ – tedy na besedu, mladá Velička pak nám připomněla, na co si v tanci dát pozor a oba, soubor i muzika, „upěkly“ pohodu sobotní noci, za což jim a Musaionu patří zasloužilý dík.

JOŽKA BOBEK

Milí krůžkaři, nemějte obavu, nespletli jsme si regiony, ani jsme si nevypili nad míru výborné hornácké slivovice při psaní tohoto sdělení, ale vše se seběhlo takto. Asi jste většinou byli na Hornáckých slavnostech. Nám se to stále nějak nedařilo, až konečně vloni jsme vyrazili do Velké nad Veličkou. Ten den v sobotu na Hornáckých slavnostech ve velickém mlýně vystupovala „Hornácká cimbálová muzika Libora Supa“. Křtila své CD Hornácké sedlácké. Petr Kubík (syn zesnulého velického primáše Jožky Kubíka-Filíka) svým kamarádům asistoval logistickou podporou a cimbálka hrála ostos šest. Kdo znal, zpíval. Kdo uměl, tancoval a kdo pod tíhou každodenních událostí již nevládal, vsedě či vleže poslouchal. Nadšení z cimbálky bylo všeobecné a my jsme se v tu chvíli rozhodli, že při nejbližší příležitosti si nádherné „supovské“ muzicírování znovu prožijeme. Konečně dostáváme avizo, že 14. ledna 2012 vystupuje v Kulturním domě Strážnice „Hornácká cimbálová

Za hornáckou muzikou do Strážnice

muzika Libora Supa“ se svými hosty. Hurá do rodného města našeho primáše Martina Sochora! Z Prahy je to autem po suché sobotní dálnici „coby dup“. Dojíždíme v podvečer, čtyři hodiny před představením. Ubytujeme se v hotelu a chvátáme pro zamluvené lístky. V místě vystoupení je již vše v plném přípravě proud. „Supi“ nenechávají nic na náhodě. Před vystoupením spolu se svými hosty zkouší a doladují program. A pak se před námi konečně rozevívá sál. Martin Kuchyňka vtipně moderuje a provází programem. Cimbálka rozehřívá posluchače sedláckými a pak doprovází Majstra Martina Hrbáče v „Pěkném zkázáníčku“ a „koňské sadě“. Před námi sedící hosté ze Staré Turé se nemohou ubránit dojetí. Paní si utírá po líci kanoucí slzy do bílého kapesníčku a nadšeně tleská. A když ze slováckého zpěváckého Olympu sestupují

na pódium Václav Harnoš, Martin Prachař a k tomu připlouvá ženský soubor „Lipina“ z Hroznové Lhoty, je dokonáno. Obecenstvo při poslechu ani nedutá a pak živě aplauduje. Ozývají se výkřiky „bravo!“ K vrcholu posluchačského nadšení a k navození nálady do následné besedy pak cimbálka dodává jednu ze svých „haňbatých“, neboli „hrubě nemravných písniček“. Zkuste hádat, která to je? Více vám prozradit nemůžeme, protože jak varují samotní muzikanti, „tyto písničky je možné počítat až od 18 let a po 22. hodině“. Zvědavým napovíme, že jí končí zdařilé CD Hornácké sedlácké.

Po krátké pauze, potřebné k přemístění cimbálu z pódia k obecenstvu, nastává beseda. Úvodem přejí muzika a děvčata z Lipiny Majstrovi Martinovi Hrbáčovi k jeho 73. narozeninám a pak Libor Sup (prim), Pavel Šajdler (terc), František Sup (kontr), Jiří Moravec (basa) a Pavel Valíček (cimbál) díky rozmarným přáním obecenstva odkrývají cele svůj muzikantský potenciál. Po krátké chvíli

se k nim připojuje i Majstr Hrbáč. Muzika vyslyší každé přání obecnstva. Hraje hornácké, strážnické, ... karičky. Snad všichni se přidáváme zpěvem a někteří i tancem. A když muzikanti zahrají na „filíkovskou“ cigánskou notu, ženské části publika jihnou dojetím oči. Někdo si pak poručí Uherské tance. Obecnstvo ani nedutá. Nádhera a dokonalost sama! A pak propukne nadšený aplaus.

Poté Pavel Valíček vstává od cimbálu a jeho podání hrochotských písní navodí atmosféru Podpoliánských slavností.

Chlapci, umíte! Na tom jsme se shodli všichni. Moc vám děkujeme za hezký zážitek. A také za to, že jsme vás mohli blíže poznat jako výborné muzikanty, zpěváky a skromné chlapce, se kterými si každý mohl u stolu pobesedovat, jako kdybychom se znali od nepaměti a drali spolu gatě ve školních lavicích. A když se před půlnocí zavíralo, zvedl se od svého stolu i Pan zpěvák Václav Harnoš. Vydržel až do samého konce muzicírování. V našich uších ještě dlouho potom doznívalo echo jeho nádherného tenoru.

Co k tomu všemu ještě dodat? Slyšeli jste „Supy“? Jestli ještě ne, pak můžeme vřele doporučit. Stojí to opravdu za to. Již se těšíme na letošní Hornácké slavnosti. Chcete-li vědět o „Hornácké cimbálové muzice Libora Supa“ více, navštivte jejich domovskou stránku (www.hcmlsupa.cz). Můžete si tam poslechnout i ukázky z jejich CD Hornácké sedlácké a také najít program jejich jednotlivých vystoupení.

FRANTIŠEK A MÁRIA
OCHRANOVI

Hanácké Slovácko a Modré Hory

V prvních řádcích před představením národopisné oblasti hanácké Slovácko a soudobého podnikatelského vinařského programu Modré Hory si nejprve vysvětleme potíže se samotnými názvy. Pojem hanácké Slovácko se ustálil až v předminulém století. Významné kulturní osobnosti tohoto kraje, jakými byli bratří Mrštíkové a Jan Herben, tento pojem neužívali. Lze říci, že v dnešní době již znalci etnografie tento název přijali za svůj. Jediným problémem je občasné nedodržování pravidel jazyka českého, kdy někteří z laické veřejnosti

píší nesprávně Hanácké Slovácko, tedy velké H v začátku názvu.

Obdobný problém je s podnikatelským sdružením vinařů, které se oficiálně nazývá Modré Hory. Takto je sdružení od roku 2007 zaregistrováno, přestože jde v samém názvu o pravopisnou chybu. Opět by tu nemělo být velké H. Jenže „velká doba“ si žádá i velká písmena.

Snad ještě závažnějším problémem je zaměňování kulturních tradic kraje s byznysem. Často se v současnosti setkáváme s propagací modrohorských aktivit pod pojmy typu „zpívání modro-

horských mužáckých sborů“, modrohorské speciality a podobné hrubé překrucování tradic a zneužívání ve prospěch propagace vinařských produktů a tržně vinařských zájmů.

Pro uváděnou oblast jde správně o tradice a kroje hanáckého Slovácka, dialekt dolský, případně speciality jižní Moravy (ne Jižní Moravy).

V současnosti rozumíme **hanáckým Slováckem** oblasti Hustopečska, Kloboucka a Ždánicka, které leží v jižním cípu Moravy. Je to region ležící mezi Moravským Slováckem, jižní Hanou a Brněnskem.

Málokterý region se může v kulturním ohledu pyšnit takovou exkluzivitou jako právě hanácké Slovácko. V roce 1857 se zde (v Brumovicích) narodil Jan Herben, který svůj rodný kraj zachytil v řadě beletristických děl. Nejvíce ovšem hanácké Slovácko proslulo díky Aloisu a Vilému Mrštíkovým, především prostřednictvím jejich dramatu *Maryša* a románové kroniky *Rok na vsi*. Vilém Mrštík byl velkým ctitelem zdejšího kroje, oblékal do něj své návštěvy a krojovanou mládež předváděl vzácným hostům.

K definitivnímu ustálení pojmenování hanáckých Slováků došlo v 70. letech 20. století. V roce 1976 vznikl v Krumvíři folklórní festival tohoto regionu, který byl podle Herbena pojmenován „Kraj beze stínu“. Díky němu se pojmenování hanácké Slovácko uchytilo i v těch obcích, kde se do té doby pojmenováním a zařazováním sebe samých příliš nezaobírali.

Nejmarkantnějším znakem hanáckého Slovácka je skutečnost, že hranice

jazyková a kulturní nejsou ve shodě. Co se týče jazyka, existuje tu podvojnost, kdy jihovýchodní část tohoto etnografického celku spadá do pásma tzv. dolských nářečí a severozápadní část náleží k nářečím hanáckým. I když jsou rozdíly mezi oběma dialekty značné, existuje silné vzájemné ovlivňování.

V kulturním ohledu ale tento předěl neplatí. Tradiční lidová kultura měla v celém regionu shodné rysy – obyvatelé dvou rozdílných nářečí vytvořili svébytnou podobu své kultury (stejný způsob obživy, stavitelství, stejné zvyky a obyčej) a to se do poloviny 19. století týkalo i krojů.

Pokud jde o samotné kroje hanáckých Slováků, za posledních asi 150 let se značně zpronevěřily estetickému citění předků. Nevkus spojený s touhou ukázat, že „na to máme“, velmi původní kraj změnil k horšímu. Tomuto vývoji se snaží zamezit pracovníci Městského muzea a galerie Hustopeče pod vedením Mgr. Soni Nezhodové Ph.D. Spolu s dalšími spolupracovníky a nadšenci z regionu provedli rekonstrukci původního kroje hanáckých Slováků.

V roce 2004 uspořádalo Městské muzeum a galerie Hustopeče výstavu, která nesla název: ***Slavnostní kraj na Hustopečsku***. Jednalo se o prezentaci současné podoby hanácko-slováckého kroje. V roce 2009 pak byla na odborném semináři prezentována rekonstrukce kroje z jeho vrcholného období, tj. z let 1830–1850, která se setkala s velmi pozitivním ohlasem. Největší odezva se dostavila od znalců a ctitelů hanácko-

slováckých tradic v obci Němčičky, kteří se rozhodli, že kroj představí na tradičních hodech. Tak se i stalo a kroj v podobě, v níž se nosil v Němčičkách před více než 150 lety, opět spatřil světlo světa. Od této doby se další původní kroje objevují nejen v Němčičkách, ale i v dalších obcích hanáckého Slovácka.

Na ožívování dávných tradic hanáckého Slovácka se významně podílí Taneční soubor Krůžek z Němčiček.

První sobotu v září (3. 9. 2011) zavítaly tisíce lidí na Mendlovo náměstí v Brně, kde se uskutečnily Jihomoravské dožínky. Tradiční slavnost oslavující úspěšnou sklizeň již posedmé uspořádal Jihomoravský kraj společně s Regionální agrární komorou. Dožínky začaly krojovaným průvodem, v jehož čele šel Taneční soubor Krůžek z Němčiček. Po poděkování za úrodu přišlo na program dožínkové pásmo, které představil rovněž Krůžek. Z rukou němčičského tanečního souboru pak jihomoravský hejtman Michal Hašek převzal dožínkový věnec. Němčičští tak prezentovali svým vystoupením zvyky a kroje hanáckého Slovácka.

Po jednom týdnu (10.–11. září) se Taneční soubor Krůžek představil na Slováckých slavnostech vína a otevřených památek v Uherském Hradišti. Tyto slavnosti patří k nejvýznamnějším svého druhu a prezentují bohatost a rozmanitost tradiční lidové kultury na Slovácku. Během sobotního programu byla oblíbená prezentace jednotlivých mikroregionů. Této prezentace se Krůžek zúčastnil již potřetí prezentací

tradiční kroje hanáckého Slovácka. Vystoupení se zúčastnilo více jak 50 měst a obcí z celé jižní Moravy.

Modré Hory jsou vinařskou aktivitou posledních let, tedy záležitostí velmi mladou. Jde především o způsob, jak přilákat turisty a milovníky moravských vín do oblasti, kde se pěstuje poměrně nejvíce červených vinných odrůd. Pod značkou Modrohorské víno se snaží vinaři navazovat na tradici výroby směsi odrůd Modrý Portugal a Svatovavřínecké.

V pátek 6. července 2007 se v 9 hodin ráno na kostelních věžích obcí Bořetice, Kobylí, Němčičky, Velké Pavlovice a Vrbice rozezněly zvony. Poděkovaly tak symbolicky generacím vinařů a vinohradníků, kteří zde již téměř osm století pěstují vinnou révu a dali krajině její tvář. Založili vinice, vážili si půdy a pečovali o ni, vykopali vinné sklepy, stavěli u cest boží muka a kapličky. Vinaři svým synům a vnukům předávali umění vypěstovat hrozny a vyrobit z nich lahodná vína. Zvonění kostelních zvonů bylo také slavnostním přivítáním nového sdružení vinařských obcí pod názvem Modré Hory. Sdružení vzniklo s podporou Vinařského fondu České republiky a ve spolupráci s Národním vinařským centrem a Nadací Partnerství – Greenways.

Profesor Ing. Vilém Kraus, přední vinařský odborník, který se slavnostního otevření zúčastnil, nazval tento region Modré Hory proto, že vinaři chodí pracovat do hory, tj. do vinohradu. Hory také proto, poněvadž katastry všech pěti obcí jsou velmi svahovité a členité. A modré proto, že nadpoloviční plochu vinic zaujímají odrůdy s modrými hrozny na produkci červených vín.

Profesor Vilém Kraus a hejtman Jihomoravského kraje Ing. Stanislav Juránek spolu se starosty modrohorských obcí přestříhli modrou stuhu na stezce mezi vinicemi v němčičské trati U Větráka a pozvali návštěvníky do kraje s žijícími lidovými tradicemi, do malebné vinařské krajiny s nádhernými výhledy do okolí, s mnoha sakrálními památkami, turistickými zajímavostmi, a hlavně výbornými víny. Předsedou dobrovolného sdružení vinařských obcí Modré Hory se stal starosta Němčiček Petr Slezák, v současné době je jím starosta Velkých Pavlovic ing. Pavel Procházka.

Modrohorská cyklotrasa vede po 20 kilometrech mezi vinicemi uvedených obcí, v mnohých místech ji kopíruje Modrohorská pěší trasa. Dnes má cyklista i pěší turista možnost projíždět a procházet v tomto kraji i po dalších značených stezkách, a to místních i moravských, které jsou doprovázeny informačními tabulemi, jež pomáhají návštěvníkovi lépe poznávat jihomoravskou krajinu, její přírodu, lidové tradice, kroje a život těch, kteří pokračují v práci na viničích a ve sklepích, byť dnes už jinými metodami.

K lidskému štěstí a k úsměvné pohodě patří prostřený stůl, víno přátelé a hudba. Tak pravil Homér. Kdo s dobrými úmysly přijde do kraje hanáckých Slováků, najde prostřený stůl, víno, přátele a hudbu.

JAROSLAV SLEZÁK,
FRANTIŠEK OSLEZLÝ,
Němčičky

• U NAŠICH PŘÁTEL •

Co nového u přátel v Brně a Bratislavě?

Údaje použité v tomto článku jsem čerpal převážně z periodik našich partnerských Slováckých

krúžků (dále SIK): Krúžkozor č. 93, 94 a 95 SIK v Brně, Zvesti II/2011 SIK a Skaličanů v Bratislavě, doplněných o informace od nejpovolanějších, tj. Mirka Hebrona, starosty SIK v Brně a podrichtára SIK a Skaličanů, Vlada Čulena. Dále jsem připojil několik

osobních poznatků a využil některých neoficiálních zdrojů.

SIK v Brně vyplnil uplynulé období bohatou náplní činnosti. O dění SIK za rok 2011 přehledně a kriticky informoval na valné hromadě ve zprávě o činnosti starosta Mirek Hebron. Zpráva je uveřejněna v Krúžkozoru č. 94. SIK v Brně si našel prostor i pro pomoc přátelům (zejména SIK v Bratislavě a Skalčičanům). Je veřejným tajemstvím, že velká část členů je aktivní souběžně i v „mateřských“ SIK po celé Moravě.

Besedy mívají v KD Rubín na Majakovského náměstí v Žabovřeskách, zpravidla jsou tématické. Mezi letošní nejzdařilejší řadí březnovou s CM a ženským sborem z Hroznové Lhoty a „šmakem oharků“. Na dubnové proběhl košt slivovic (102 vzorků), na květnové veleúspěšný „Podlužácký večer“ s CM ze Starého Poddvorova a „Old stars Břec-lav“. V květnu se mužský sbor zúčastnil tradičních „Koseckých“ v Buchlovicích – jak je zřejmé z fotodokumentace aktivně i s kosama v rukách.

Brňáci mají i poměrně silnou partu vinařů, z nichž například dva úspěšně vystavovali i na prestižní výstavě vín ve Ždánicích, z nichž Marian Breš se pochlubil šampionem odrůdy Sylvánské zelené (86 bodů) a Mirek Dostál dosáhl se svým Müllerem Thurgau skvělých 85 b.

Mají své turisty, kteří kombinují při svých toulkách po Moravě návštěvy krásné krajiny s poznáváním sklepů, dobrých vín a jejich majitelů – o všem poctivě informují v Krúžkozorech.

V létě vystupují na Mezinárodním folklorním festivalu v Brně a pro Svaz protifašistických bojovníků.

Nová redakční rada vydává 3x do roka obsahově i graficky velmi zdařilé Krúžkozory. Z posledních dvou (č. 93, 94 a 95) doporučuji:

- fundované „Ohlédnutí za Slováckým rokem v Kyjově“, „Zlatá sobota v Žarošicích“, „Jubilant Jaromír Nečas“ a „Slovo starosty“ z pera Mirka Hebrona,
- ze vzpomínek O. Krejčího „Začátek strážnických slavností“,
- „Moravská Hellas“ od Heleny Beránkové,
- „Joža Uprka“ a pokračování vinařova okénka „O vývoji vinařství u nás“ od Mirka Dostála,
- Seriál článků „Stavební tradice Slovákka“ od Ing. Arch. Anděly Jeřábkové,
- Ze slováckých pověstí „Zámecký poklad (Čejkovice) od J. Lacinové.

Významným počinem SIK v Brně je vydání dvojCD záznamu koncertu k oslavě 80. narozenin legendy slováckých zpěváků Luboše Holého – vřele doporučuji, a to nejen pro krásné písničky. Tento záznam dokumentuje též širší souvislosti života této vzácné osobnosti, vazby na jeho přátele, a tím i část historie moravského folklorismu jako takového.

Za připomenutí podle mého stojí i skutečnost, že brňáci dělají každoročně 2 fašanky, svůj krúžkařský a vedle něho i městský brněnský. Taktéž přijali účast i na letošních oslavách 150. výročí Sokola.

Zajímavě a plnohodnotně strávili uplynulé období i naši přátelé ze **SIK a Skaličanů v Bratislavě**. Nejmladší z našich tří SIK slaví v letošním roce vzácné výročí 90 let od svého vzniku a přípravě oslavy v listopadu tohoto roku věnuje podstatnou část svého úsilí.

Bratislavští, přesto, že mají z našich tří SIK nesporně nejsložitější podmínky, žijí čilým spolkovým životem. Pravidelně měsíčně se scházejí na svých zpívaných besedách v prostorách Doprastavu, nacvičují v baletním sále divadla Nová scéna, kde připravují nové pásmo „Šlahačka“. Úzce spolupracují se souborem Kunovjan a brněnským SIK. Zorganizovali svůj tradiční, už 20. krojovaný ples, měli zastoupení i na našem Moravském plesu.

Akcí, kterou se asi budou přátelé dlouho chlubit, je vystoupení ve Stupavě na „Dňoch zelá“ na podzim loňského roku, kde se jim dostalo cti vítat a hrát pro VIP hosty včetně prezidenta SR. Vystupovali tu mimo jiné i se svým pásmem písní a tanců „Fašank v Stráni“. Společné foto s panem prezidentem se stalo cennou relikvií kroniky Krúžku.

Naši bratislavští přátelé loni v létě přišli o svoje obvyklé vítězství při setkání krajských spolků v Praze. Návštěvu Prahy si vynahradili letos v květnu. Byli pozváni a v hojném počtu s úspěchem po tři dny vystupovali na „Českém pivním festivalu“. Účast na festivalu si pochvalovali, zejména pak dlouhé družební večery s „Českými besedami“ ze Lvova a Žitomiru.

Mezi další zdařilé akce, na kterých aktivně a úspěšně vystupovali, patří vystoupení na: „Seniorskom folklórnom

festivalu“, slavnostním večeru Záhorského múzea a oslavách 110. výročí narození Dr. Janka Blahu – všechny akce ve Skalicí, dále pak na „Uprkových národopisných slavnostech“ v Hroznové Lhotě, na fašancích v Kunovicích, nebo pro „Klub priateľov Slovenskej filharmónie“, jakož i pro „Klub občanů ČR“.

Hlavním informačním zdrojem o jejich aktivitách je jejich dvakrát ročně vydávané periodikum Zvesti, ve kterém mě z popisu jednotlivých akcí mimořádně zaujal odstavec hodnotící kvalitu vína zakoupeného v zámeckých sklepech ve Strážnici při posledním setkání SIK. Lépe bych to nevystihl. Oproti periodikům ostatních našich SIK Zvesti pravidelně obsahuje i tzv. „Kalendárium – okružle výročia významných členov a priaznícov krúžku“ – jde o milou vzpomínku na bývalé členy SIK. Zvesti čtenářům též postupně představují kroje ve vlastnictví členů SIK a v posledním se objevily i dvě milé básně z per Jarky Hrnekové a Jany Sivákové.

Na závěr si myslím, že není od věci připomenout věhlasné folklorní těleso – Slovácký soubor Kyjov, který v květnu oslavil své 70. výročí vzniku. Za připomínku stojí, že u jeho začátků (tehdy SIK) byl i náš dlouholetý primáš Kliment Navrátil, který je ve sborníku vydaném u příležitosti tohoto výročí veden jako vedoucí nácviků tanců v letech 1942–1952, a souběžně v letech 1945–1947 i jako vedoucí cimbálové muziky. Oslav se zúčastnili i někteří členové našeho SIK a podle jejich vyjádření byly oslavy důstojné, odpovídající významu souboru a jeho slavné historii.

BRUNO VOGNIČ

U Valachů se slaví

CO SKRÝVÁ TATO ÚMĚRA?

58 – jsou léta, která letos uplynula od založení pražské cimbálové muziky DOLINA v r. 1954

85 – číslice jsou stejné, jen psané v obráceném sledu: jsou to léta, kterých se v letošním roce dožil poslední žijící spoluzakládající člen Doliny a ještě její současný primáš Ing. Miroslav Maxa.

Mirek Maxa, houslista a trumpetista, se sice nenarodil v oblasti prozvozně podmanivými zvuky cimbálu, ale jeho housle jsou dokladem, že k národním písním z Moravy a Slovenska přilnul celým svým srdcem. S těmito písněmi v podání cimbálových muzik se seznámil až v době své vojenské služby, kdy jako dirigent posádkové dechové hudby působil na pomezí Moravy a Slovenska.

Mirek Maxa ukončil své „učení“ na housle ve svých 14 letech, pak se však po určitou dobu věnoval provozování žesťových nástrojů. K houslím se opět vrátil po návratu z vojny v r. 1954, kdy pomáhal při vzniku cimbálové muziky. Jak říká „učarovaly mně moravské a slovenské národní písně pro jejich podmanivé melo-

Primáš Mirek Maxa

58 : 85 =

DOLINA : její primáš

die a poezii textů, učaroval mně zvuk smyčců cimbálové muziky, podbarvený rozloženými akordy zvonivého cimbálu a jejich jímavou harmonií.“ Prim v Dolině převzal až v r. 1969. Od té doby absolvoval s Dolinou stovky vystoupení, zpočátku s tanečními soubory pražského „Valašského krúžku“, později na akcích Pražského kulturního střediska. S Dolinou

se pravidelně zúčastňoval i Moravských plesů v Praze.

Mirek Maxa je navzdory svému věku dosud aktivně činný jako primáš Doliny, která v současné době působí při „Věrné gardě“ vršovického Sokola, i když jeho ovečkami už je jen pět mušketýrů: Lubošové Kryčer a Pipal, Mirek Holík a cimbalistu, také starého „Doliňáka“ Jožku Frenštatského, mají až v Přerově. Rozloučit se s muzikou zatím neplánuje. Jak říká: „dokád' sa ty tóny dajú ešte poslúchať.“

Přejme mu tedy do další pětiletky potřebného zdraví!

M. ŘÍHA

s využitím podkladů od oslavence

Jožka Šenk sedmdesátiletý

Je to už pěkná řádka let, kdy přišel Jožka do Krúžku poprvé. Jako typický Podlužák – urostená postava, která dávala tušit, že mu šmakuje všecko, co je ze zabijačky, k tomu sklenka dobřeho veltlínu či vlašáku a samozřejmě pěkná písnička. Dnes patří Jožka k předním osobnostem v Krúžku – výborný sólový zpěvák a hlavní tahoun druhých hlasů v mužském sboru, ale také člen výboru a pečlivý organizátor s potřebnou mírou odpovědnosti.

Ing. Josef Šenk, CSc. se narodil 2.3.1942 na Podluží, v Tvrdočicích u Břeclavi. Zde navštěvoval osmiletou školu (později v Kosticích), poté dojížděl týdně do střední zemědělské školy v Přerově, kde maturoval v r. 1960. Po maturitě studoval na Vysoké škole zemědělské v Praze, fakultě mechanizace. Tu dokončil v r. 1965. Po krátkém povinném zaměstnání v zemědělské prvovýrobě v Brodku u Přerova a povinné roční vojenské službě v Pardubicích se vrátil do Prahy. Přijal nabídku zaměstnání ve Státní zkušebně zemědělských, potravinářských a lesnických strojů, kde setrval cca 37 let až do svého odchodu do důchodu v r. 2004. Začínal tam od píky, skončil jako ředitel.

Během zaměstnání vystudoval vědeckou aspiranturu ve svém oboru. Průběžně rozšířil svou profesi do oblasti systémů managementu firem, kde působí na volné noze dodnes. K důchodu si přivydělává i jako sekretář asociace zkušebních organizací. Je ženatý přes 46 let, má dvě děti a čtyři vnoučata. Přes týden žije a pracuje v Praze, o víkendech na nedařlém venkově.

Už odmala se Jožka i se svým bratrem zúčastňoval všech slavností, svateb a později i zábav, hlavně při Juráčkově dechovce. Do našeho Krúžku začal chodit v 80. letech a zpočátku nesměle se zapojil mezi zpěváky. Se starší generací chlapů se zúčastňoval akcí a vystoupení Krúžku. Dnes se snaží pokračovat v tom, co od nich za ty roky pochytil. Pravidelně se privátně s kamarády zúčastňuje folklorních akcí ve svém rodišti, jinde na Moravě, ale třeba i na Chodsku. Od ledna 2007 je členem výboru Krúžku. V březnu r. 2007 se ujal systematického organizování Mužského sboru a pokračuje v tom dodnes. Zúčastňuje se aktivně všeho krúžkařského dění – plesů, vánočních a ostatních besed, koštů, zájezdů, setkání krúžků, vypořádává při dalších akcích.

Jak sám říká, nemá rád oficiality, vážné ksichty, falešné řeči, povyšování se nad jiné a ubližování slabším. Naopak má rád dobrou partu, upřímné kamarády a kamarádky, dobré vínko a nějakou písničku k tomu. A také pěkné potancování po podlužácku při dechovce.

M. ŘÍHA

Nějakou dobu už na našich akcích nevidáme našeho dlouholetého člena (od r. 1945), bývalého předsedu a archiváře, ale také muzikanta a autora dvou publikací o historii našeho Krúžku, Ing. Jaroslava Vinklera, CSc., generála v.v. Zdraví mu už nedovoluje aktivně se účastnit veškerého dění, ovšem na Krúžek nezapomíná. A my na něho také ne, dobře víme, kolik práce pro nás odvedl. Letos v lednu slavil 88. narozeniny, ke kterým jsme mu přišli poblahopřát. Našli jsme ho v dobré

Blahopřáli jsme panu Jaroslavu Vinklerovi

psychické kondici, usměvavého, takže jsme společně strávili příjemný podvečer věnovaný vzpomínkám na prožitá léta v Krúžku, na jeho činnost v armádě i na různé životní situace z osobního života. Samozřejmě také na písničky došlo, zazpívali jsme mu několik jeho oblíbených z Dolňácka – oslavenec se narodil v Bílovci, po okupaci Sudet se rodina přestěhovala do Traplic na Slovácko, střední školu vystudoval v Uherském Hradišti.

M. ŘÍHA

I osmnácté narozeniny můžou oslavovat krúžkaři

Ačkoliv oslava plnoletosti není úplně typickou krúžkařskou oslavou, proběhla ve středu 4. 4. 2012 v klubu divadla Kolowrat narozeninová beseda u cimbálu, kterou pořádal Martin Sochor ml. na oslavu svých osmnáctin. Sešlo se zde na sedmdesát zdatných tanečníků, muzikantů, zpěváků i dalších hostů z různých folklorních souborů. O zábavu se starali hlavně muzikanti Rosenky a Krúžku.

Hojně zastoupená mladá chasa Krúžku si společně s Rosenkou zatancovala během večera téměř všechny regiony Slovácka. Martin se těšil nebývalé přízni všech přítomných, kteří ho zahrnuli řadou dáreků, převážně tekuté konsistence. Nechybělo ani taneční sólo pro oslavence, tuš a zvedání na židli.

Martina můžete vidat na vánočních besedách Krúžku coby primáše dětské

cimbálové muziky Muzička souboru
Rosenka či v roli pastýře ve vánoční hře.

Je platným členem cimbálové muziky Krůžku, účastní se řady vystoupení či besed u cimbálu. Občas ho můžete vidět i jako zdatného tanečníka (naposledy na Moravském plese v pásmu boršických).

Martinku, ať se ti dobře daří i ve věku dospělosti, přejeme ti úspěšné dokončení školy, hodnou a bohatou nevěstu a těšíme se na tvoje další působení v Krůžku.

M. ŘÍHA

s využitím podkladů od M. Sochorové

... Prý naši bývalí stárci Petr Smetana a Bára Slívová chystají svatbu...

... Naše paní jednatelka Helena Šalová, rodačka z Kyjova, se aktivně zúčastnila programu při oslavách 70. výročí založení Slováckého souboru Kyjov a v kruhu svých sedmdesátiletých kamarádek z mládí prohýřila při oslavách celý týden ...

... Letos nebude Buchtobraní, krůžkařské tetky se dohodly, že až za rok ...

• NAŠI JUBILANTI •

2012

ČERVEN

7.6. Jílková Květuše 90
15.6. Karidisová Eliška 75

ČERVENEC

1.7. Kleinhampl Libor 90
11.7. Kultová Elena 80
24.7. Sláma Tomáš 50
27.7. Kašová Jana 65
31.7. Štěpánek Václav 60

SRPEN

8. 8. Oslzlý František 70

ZÁŘÍ

8.9. Neumannová Jana 70
19.9. Zátoková Dana 90

ŘÍJEN

12.10. Hlaváčová Radka 85
25.10. Polomský Jan 60
27.10. Kunčar Milan 80

LISTOPAD

1.11. Králík Vladimír 65
3.11. Zlámalová Marcela 65
8.11. Viktorin Rostislav 85
15.11. Novotná Eliška 90

PROSINEC

5.12. Blažek Jaroslav 85
7.12. Ochrana František 60
18.12. Smolová Vlasta 90
25.12. Daněčková Jindra 60

2013

LEDEN

13.1. Krofta Tomáš 60

ÚNOR

3.2. Kučerka Miroslav 70
4.2. Petratur Vladimír 80
5.2. Adamec Bohumír 85
8.2. Růžičková Božena 65

Přehled akcí 1/2012 – 8/2012

DATUM	AKCE	MÍSTO
21.2.–22.2.2012	Soustředění k Moravskému plesu (chasa, muzika, sbory)	DDM Karlín
24.1.2012	Uvítání prezidenta V. Klause na Výstavě J. Uprky (chasa)	Valdštejnská jízdárna
25.1.2012	Návštěva krůžkařů gen. J. Vinklera, bývalého starosty Krůžku	ÚVN Střešovice
4.2.2012	Národní krojový ples FOS (chasa, muzika, sbory)	TOP Hotel Praha
18.2.2012	56. Moravský ples	ND na Smíchově
5.3.2012	Poslední rozloučení s V. Janečkovou (muzika, mužský sbor)	Krematorium Strašnice
6.3.2012	Vzpomínka na MUDr. M. Kučeru, bývalého předsedu Krůžku (muzika, mužský sbor)	Senovážné náměstí
11.4.2012	Velikonoční zvyky – přednáška Dr. J. Langhammerové	HD Gong
28.4.2012	Výstava a košt vín	KD Barikádníků Strašnice
26.5.–27.5.2012	Soustředění chasy	DDM Karlín
30.6.2012	I. Zápodoslovanský folklorní festival (chasa, muzika, sbory)	Kladno
3.8.2012	Poslední rozloučení s Č. Hlavinkou (muzika, mužský sbor)	Krematorium Strašnice
25.7.–29.7.2012	Soustředění chasy	Hluk
28.8.2012	Generálka programu pro Polsko	Sokolovna Vršovice
31.8-2.9.2012	Mezinárodní folklorní festival v Olešnici	Polsko
	DALŠÍ AKCE	
1x měsíčně - středy	Besedy u cimbálu	KD Gong
1x týdně - čtvrtky	Nácviky chasy	DDM Karlín
1x týdně - úterky	Zkoušky mužského sboru	Vinárny Sochorka, U Ály
1x měsíčně - pondělky	Schůze výboru	Pankrác
Nepravidelně, dle možností	Zkoušky ženského sboru	
Dle potřeby	Programová rada	Praha

Plán akcí září 2012 – únor 2013

DATUM	AKCE	MÍSTO
12.9.2012	Beseda u cimbálu	19.00 hod., KD Gong Hraje CM Žandár
16. 9. 2012	14. ročník Trojského vinobraní	Trojský zámek, Praha 7
22.9.2012	4. ročník Malostranské vinobraní – dozvuky Horiáckých slavností	Malá Strana – Kampa
6.10. 2012	Strašnické vinobraní	Trmalova vila, Vilová 11, Praha 10
10.10 2012	Beseda u cimbálu	19.00 hod., KD Gong Hraje CM Martina Sochora
10.11. 2012	90. výročí SK Bratislava a Skaličané a Setkání krúžků	Bratislava
14.11.2012	Beseda u cimbálu	19.00 hod., KD Gong Hraje CM Žandár
24.11.2012	Kateřinské hody	19.00 hod., KD Gong
12.12.2012	Vánoční beseda	19.00 hod., KD Gong
9.1.2013	Beseda u cimbálu	19.00 hod., KD Gong Hraje CM Žandár
13.2.2013	Beseda u cimbálu	19.00 hod., KD Gong Hraje CM Martina Sochora
23.2.2013	57. Moravský ples	19.30 hod., Národní dům na Smíchově

ODKAZY NA INTERNETOVÉ STRÁNKY s informacemi o folkloru a lidové kultuře

www.kruzekskp.cz	oficiální web Slováckého krúžku v Praze
www.kruzek.cz	rozcestník na weby slováckých krúžků v Praze a Brně
www.folklornisdruzeni.cz	webové stránky Folklorního sdružení ČR
www.nulk.cz	oficiální web Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici
www.vmp.cz	Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm
www.lidovakultura.cz	internetové stránky věnované identifikaci, dokumentaci, uchování, šíření a prezentaci lidové kultury v České republice; provozuje Národní ústav lidové kultury ve Strážnici
www.cioff.cz	internetové stránky české národní sekce CIOFF
www.folklorweb.cz	kalendář akcí, festivaly, koncerty, jarmarky, hody, vystoupení, katalogy, národopisné soubory, tanec, lidová hudba, cimbálové muziky, hudební skupiny, tradice
www.gajdy.cz	folklorní občasník nejen o gajdách; gajdoši, MP3 ukázky, výrobci lidových nástrojů, gajdoš- ská setkání
www.folklornet.com	kalendář folklorních akcí, novinky, lidová řemes- la, muzikanti, muziky, soubory, folklorní burza, aj.
www.folklornet.cz	internetový portál Sdružení přátel folkloru v Brně
www.hornacko.net	kalendář místních akcí, odkazy a informace o regionu
www.slovacko.cz	
www.kudyznudy.cz	jeden z největších portálů k vyhledávání akcí, včetně folklorních a z oblasti lidové kultury
www.wineofczechrepublic.cz	oficiální prezentace moravských a českých vín

OBSAH

Slovo starosty	1
Přehled činnosti – informace vedoucích	2
Z našich akcí	10
Z historie	17
Napsali nám	22
U našich přátel	30
Medailonky našich členů	34
Střípky z Krúžku	35
Naši jubilanti	36
Co chystáme v roce 2012 a 2013	38
Odkazy na internetové stránky	39

Účinnost

Vydává SLOVÁCKÝ KRÚŽEK V PRAZE

Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4

jako svůj neperiodický zpravodaj vycházející zpravidla 2x ročně

Odpovědný redaktor: Miroslav Říha

Vikova 13, 140 00 Praha 4

Grafická úprava a tisk: Karel Chovanec / ESKIRA s.r.o.

Distribuce: Helena Šálová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4

tel.: 244 464 459, salovah@seznam.cz

Příspěvky el. poštou na adresu riha@oksystem.cz,

rukopisy na adresu odpovědného redaktora

Fotografie poskytli: O. Sameš, V. Pavelčík, J. Machálek, American Sokol Organization,

D. Macháček, M. Říha, J. Vesecká

SLOVÁCKÝ KRÚŽEK V PRAZE

Starosta: Miroslav Říha, Vikova 1143/13, 140 00 Praha 4

tel.: 602 115 223, e-mail: riha@oksystem.cz

Jednatelka: Helena Šálová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4

tel.: 244 464 459, e-mail: salovah@seznam.cz

▲ Soustředění v Běchovicích u Sochorů

▼ Soustředění chasy v Hluku

Velikonoční beseda v Krůžku

Výstava vín 28. dubna 2012

